

בבא בתרא נח-א

עניין: קברי צדיקים אי מטמאים

ילקוט שמעוני רמז תתקמ"ד

משלי ט, א

מעשה היה ברבי עקיבא שהיה חבוש בבית האסורים ור' יהושע הגרסי היה תלמידו ומשמשו, ערב יום הכפורים נפטר ממנו והלך לביתו, בא אליהו ז"ל ועמד על פתח ביתו אמר ליה שלום עליך רבי אמר ליה שלום עליך רבי ומרי, אמר ליה כלום אתה צריך אמר לו ומי אתה, אמר ליה כהן אני ובאתי להגיד לך בשרבי עקיבא מת בבית האסורים, מיד הלכו שניהם לבית האסורים ומצאו פתח שער בית האסורים פתוח ושר בית הסוהר היה ישן וכל האסורים היו ישנים והשכיבו את ר' עקיבא על המטה ויצאו, מיד נטפל אליהו ז"ל ונטלו על כתפיו, וכשראה רבי יהושע כך א"ל לאלהיו ז"ל רבי והלא אמש אמרת לי שכהן היית וכהן אסור לטמא במת, אמר לו דייך ר' יהושע בני חס ושלום שאין טומאה בתלמידי חכמים ואף בתלמידיהם, והיו מוליכים אותו כל הלילה עד שהגיעו לאנטיפרס של קוצרין, כיון שהגיעו לשם עלו שלש מעלות וירדו שלש מעלות ונפתח המערה לפנייהם וראו שם כסא וספסל ושלחן ומנורה, והשכיבו את ר' עקיבא על המטה ויצאו, וכיון שיצאו נסתמה המערה ודלקה הנר על מנורה, וכשראה אליהו כך פתח ואמר אשריכם צדיקים ואשריכם עמלי תורה ואשריכם יראי אלהים שגנוז וטמון לכם ומשומר לכם מקום בגן עדן לעתיד לבא, אשריך רבי עקיבא שנמצא לך מלון ערב בשעת מיתתך, לכן נאמר אף ערכה שלחנה.

תוס' ב"מ דף קיד:

ז"ל מצינו כשהיה קוצר את ר"ע היה דוחה שאמר ליה וכי אינך כהן אמר ליה לדיקים אין מטמאין ודחה אותו כן משום כבודו דר"ע ועיקר טעמו היה לפי שהיה מת מזוה לפי שהיו יראים לקצרו שהיה מהרוגי מלכות

תורת משה לחת"ס חוקת

זאת החוקה אלס כי ימות צאכל כל הצא אל הצאכל וגו' אהכל'ל אין דברי חכמים וחקיימים אלס צמי שמיים עלונו על' ע"ד מה יעשה אלס וימי' ימיית ח"ע פ' לא יסכס מהצאכל עוה"ע ע"כ וקיים כל הצא אל הצאכל וסכסס ולינו וימיית עלונו על' אותו יעוה"ז ימים צמותו אלס לדיקים אינם מעמלים ומה למדו חכ"ל שצטלה כסוכה צאותו יום צמיחת רבי וכו"ס חס"ס סוף כחוצות וכו"ס פס:

פאת השלחן סי' ב, יח בבית ישראל שם

באלו הג' ברכות וכן עיקר: (כה) יש למנוע כו'. ודאי יש ראיות ברורות מגמ' דב"ב נ"ח א' ר' בנאה הוא קא מציין מערתא כי מטא למערתא דאברהם כו' ופי' רשבים' שם ד"ה ר' בנאה כו' ועשה שם ציון סיד כדי להכיר מקום הטומאה ולא יביאו טהרות דרך כאן שלא יאהיל על הקבר וע' תוס' שם ד"ה מציין כו'. ועוד איתא בספרי פ' בהעלותך ובגמ' סוכה כ"ה א' ב' ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם כו' אותם אנשים מי היו נושאי ארונו של יוסף היו דברי ר' יוסי הגלילי רע"א מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקין בנדב ואביהוא כו'. הרי דצדיקים מטמאין. ומתני' מפורשת היא במסכת

יעביץ ב"מ פה:

ר"ל הוה מציין מערתא דרבנן כו'. נ"צ נ"ל כי היכי לידעו אינשי ואתו ללויי על קברייהו ומודעי להו כל צרה שלא תבוא על הכבוד. והיינו נמי דר"צ דהוה מציין מערתא דפ' חזקת [נ"ח א'] דקברי לדיקים כאבות ודאי לא מטמאין [עמוס' לקמן קי"ד ז' ד"ה מהו וצינמות ס"א ח' ד"ה ממגע] אלס נ"מ כדאמרן וכדאשכחן גבי כלב [קוטה ל"ד ז'] שהלך ומשתטח על קבר דאבות ודכותה צאגדות טובא וכן בס"ס:

רמב"ן פרשת חוקת במדבר יט, ב

וטעם טומאת המת, בעטיו של נחש, כי הנפטרים בנשיקה לא יטמאו מן הדין, והוא שאמרו "צדיקים אינן מטמאין". ולכך אמר הכתוב "זאת

ספר החינוך מצוה רסג

המת. וכבר כתבתי למעלה שענין הטומאה דבר נמאס ונאלח, וגוף האדם המת פירשו חכמים שהוא אבי אבות הטומאה, כלומר שיש לו טומאה חזקה עד מאד, למעלה מכל טומאה. והענין הוא כי בהפרד מעליו צורת השכל החיה הטובה וישאר הוא לבדו, בשגם' הוא בשר פחות וגרוע ומשתוקק אל הרעות, וגם ברעתו רבה החטיא הנפש היקרה בעודה שוכנת אצלו, על כן ראוי שיטמא כל סביביו בהתפשט מעליו כל הורו וזהו נפשו, ולא נשאר בו כי אם החומר הרע.

וראוי באמת למשרתי השם להתרחק ממנו, וזולתי בקרובים שהותר להם כי אחיהם בשרם הוא, וכל דרכי התורה נועם ונתיבותיה שלום, ולא רצתה לצערם כל כך כי יחם לבבם על הקרוב המת שלא יוכלו להתקרב תוך האהל אשר הוא בתוכו ולשפוך את רוחם ולהשביע נפשם בבכי עליו.

וראיתי רמז אל הטעם הזה שכתבתי בטומאת המת, שאמרו זכרונם לברכה כי הצדיקים גמורים אינם מטמאין, ולפי הדומה כי הכוונה לפי שגופם טהור ונקי ולא החטיא נפשם אבל סייע לזכותה, ועל כן תעלה נפשם בנשיקה", ועל גיוסם ישכון אור זרוע לעולם.

אבני נזר יו"ד סי' תסו

ומה שהחליטו חס"ס דמשנה שאין טומאה לצדיקים הוא דחוי עולה בזכרוננו שהוא מהא דאנשים אשר היו טמאים לנפש אדם נושאי ארונו של יוסף. כמדומה לי שראיתי כן באיזה מקום חס"ס. וכן מלאכי בשם' מהרי"ל סימן ק"ג. ובאמת שקשה לקבל דברים אלו. דמה ה' לללי להסמיר זה. כפרט לתת מכשול. כי הוא מודה דהלכה כר"ס. והרשב"א צינמות דוחה כו'.

(י) ור"ל ה' נראה להשוות הא דנושאי ארונו של יוסף גם הא דאין טומאה לצדיקים והוא. דהנה טעם טומאת מת

כתב רמב"ן [פר' חקת] משום דאדם מת בעטיו של נחש. וכמ"ס רמ"ו ז"ל שג' טיפי מרה שזורק מה"מ מטמאים הגוף ואינה מולאת הנשמה מנוח לכף רגלה ויואלת ומכאן טומאת מת. אך זה צמח. אך בנהרג שאינו מת ע"י מה"מ כמ"ס בזה"ק ח"א קי"ד בטעם עגלה ערופה. ע"כ ריכין לצוא לטעם הזוה"ק משום דבמאנא דקדושא צעין לאתחברא. וצטעם הוהר הוא שמחלקים שצדיקים אין טעם זה יען הם קדשי הגוף בקדושת עצמו ואינו מאנא דקדושא לצד רק הגוף עצמו קודש מקודש ואין החיצונים יכולים להתאחו בהם. אבל מת מעצמו כל שאינו מהמחים בנשיקה ומת ע"י מה"מ כמפורש בפרק ואלו מגלחין [מו"ק כה] שאפי' האמוראים הגדולים ה' מיתתן ע"י מה"מ מטמא ע"י הג' טיפין. וע"כ דוקא רע"ק שנהרג בידי אדם הוא שאמר אל' שאין טומאה לצדיקים. אבל יוסף שמת מעצמו שפיר קאמר הגמ' נושאי ארונו של יוסף ה'. [ע"ע להלן סי' תס"ט ג'-ד']: